

Emisní povolenky pro domácnosti

Vše, co jste chtěli vědět o ETS2
a báli jste se zeptat

Brunch pro média
9. října 2024

PROČ ORGANIZUJEME BRUNCH PRO NOVINÁŘE?

Debata o ETS2 je složitá, týká se ale občanů a ovlivňuje celou společnost

Nabízíme proto širší kontext, technické detaily i otázky, které si musíme dále klást

Představíme data a možná řešení aktuální situace

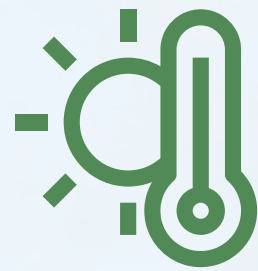

K ČEMU NÁM JE KLIMATICKÁ POLITIKA DOBRÁ?

MIRIAM MACUROVÁ, VEDOUCÍ KLIMATICKÉ KAMPANĚ,
GREENPEACE ČR

KONTEXT POTŘEBY DEKARBONIZACE V ČR

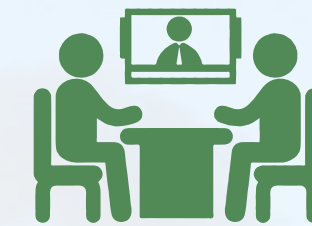
Svět i Evropa zažily nejteplejší léto od začátku měření: rok 2024 nejteplejším v historii měření (Copernicus)

Evropa je nejrychleji se oteplujícím kontinentem a ve srovnání se světovým průměrem je v ČR oteplení dvojnásobné. Klimatická rizika větší než připravenost naší společnosti (EUCRA)

Povodně budou bez snižování emisí dvakrát častější a o 7 % intenzivnější (WWA)

Dopady klimatické změny v budoucnosti - co se říká vs. co se dělá

VÝHODY AMBICIÓZNÍCH KLIMATICKÝCH OPATŘENÍ V SOULADU S 1,5 °C (SCÉNÁŘ PAC 2.0)

Zamezení škodám spojených se změnou klimatu

Zamezení kumulativním ztrátám ve výši
46 000 EUR na obyvatele v porovnání
s nečinností

Nečinnost bude stát 4x více peněz
než investice do klimatických
opatření

Vedlejší přínosy

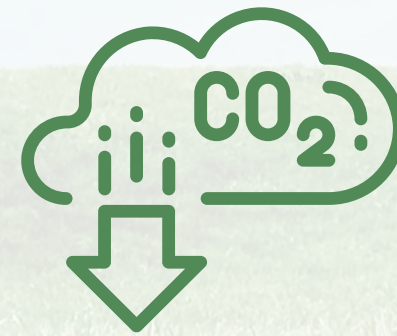
dosahují výše alespoň 1 bilion € do roku
2030 pro EU, pro ČR by byly do roku 2030
cca 439 miliard korun, tj. 6,8 % HDP

Přínosy transformace v souladu s 1,5 °C pro ČR

- + Energetická bezpečnost - snížení závislosti na fosilních palivech
- + Nové pracovní příležitosti
- + Snížení materiálové stopy
- + Přínosy pro zdraví obyvatel
- + Snížení nákladů obyvatel
- + Snížení nerovností

CO JE SYSTÉM ETS2 A JAK MÁ FUNGOVAT?

KATEŘINA KOLOUCHOVÁ, ANALYTIČKA,
FAKTA O KLIMATU

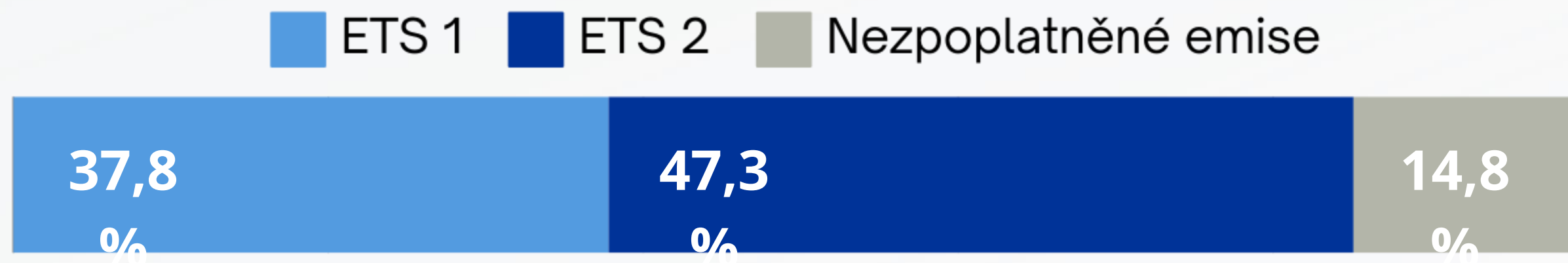
ETS2 101

Součástí balíčku Fit for 55, jeho podoba byla dojednávána během předsednictví Česka v Radě EU

Zpoplatnění emisí skleníkových plynů ze spalování paliv v silniční dopravě, budovách a malé energetice a průmyslu (zařízení s příkonem <20 MW)

PODÍL ZPOPLATNĚNÝCH EMISÍ SKLENÍKOVÝCH PLYNŮ V EU

Zdroj

Sektor **lesnictví a využití půdy** (tzv. LULUCF) není zahrnutý, celkové emise EU by **snížil o 6 %**

ETS2 101

Opatření je designováno tak, aby přispělo k poklesu emisí a zároveň minimalizovalo dopady na zranitelné domácnosti, a to skrze:

- Mechanismy proti nadměrnému nárůstu ceny povolenky
- Výnosy z prodeje povolenek:
  - Sociální klimatický fond (~50 mld. Kč)
  - Další výnosy rozdělené mezi členské státy (~36–73 mld. Kč)

Klíčové je umožnit domácnostem a malým podnikům renovovat dům, volit nízkoemisní způsoby dopravy atd. pomocí:

- Využití výnosů výše a dalších finančních nástrojů, jako je Nová zelená úsporám
- Poradenství, osvěty

ETS2 101

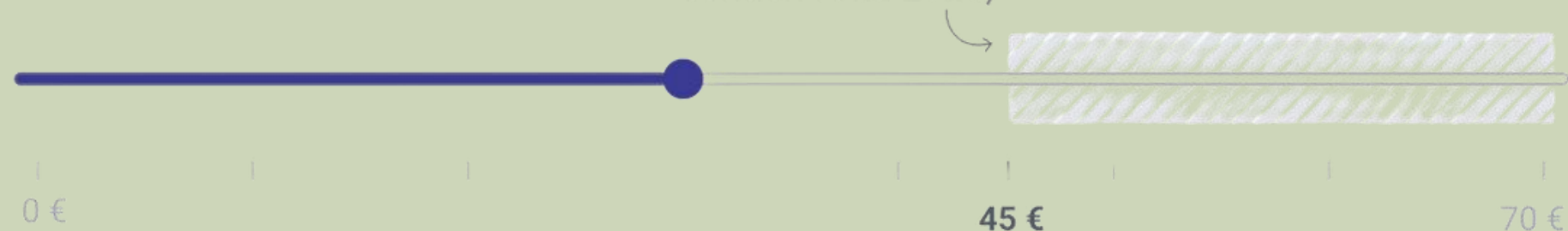
JAK SE PROJEVÍ

NA CENĚ FOSILNÍCH PALIV?

Jak se projeví různá cena povolenky na ceně fosilních paliv?

30 € za povolenku (750,0 Kč)

Opatření je nastaveno tak, aby cena povolenky **nebyla dlouhodobě vyšší než 45 eur** (ve stálých cenách roku 2020)

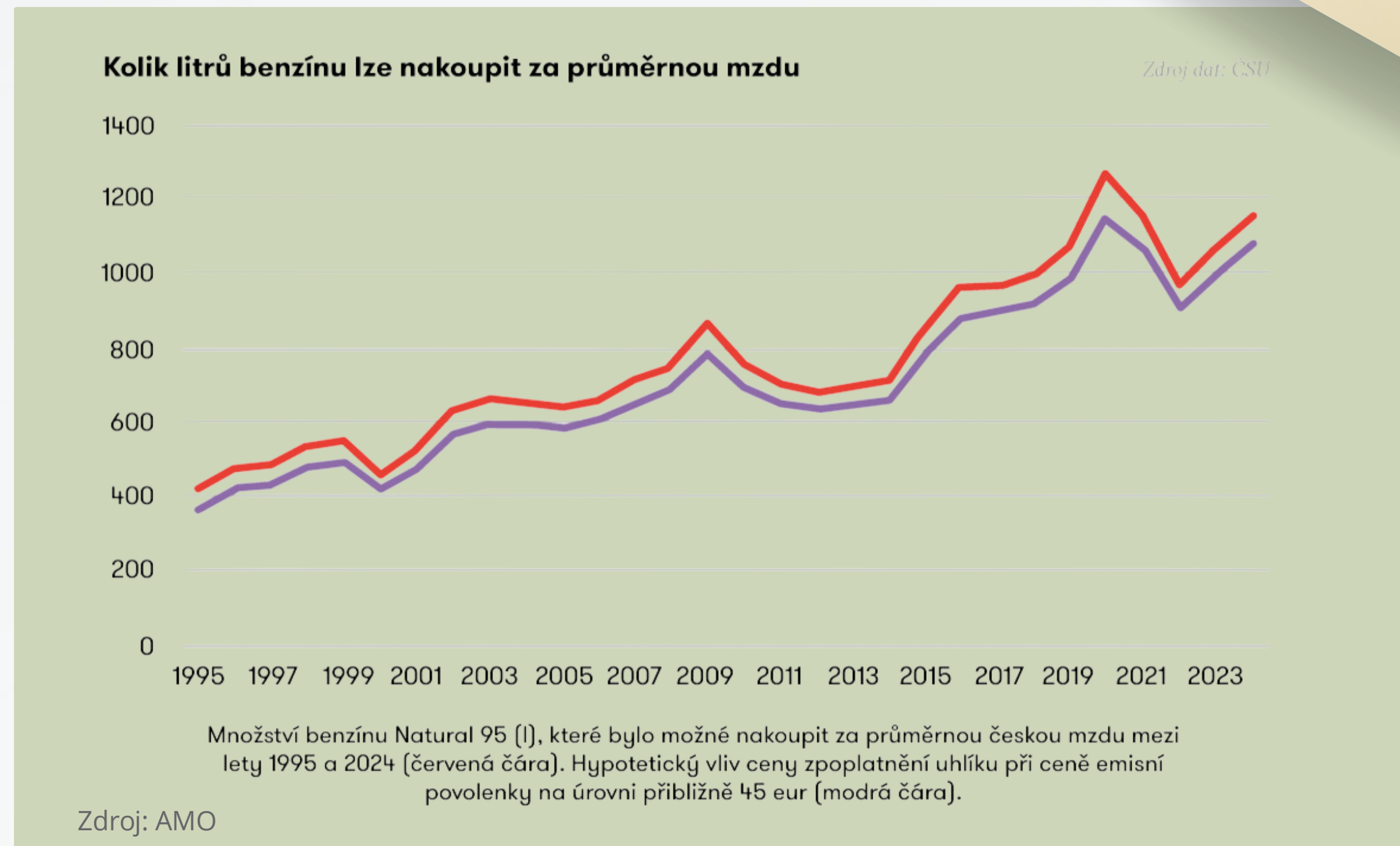

Benzín	+1,8 Kč za litr	+4,5 % při ceně 40 Kč/l
Nafta	+2,0 Kč za litr	+4,9 % při ceně 40 Kč/l
Zemní plyn	+150,0 Kč za MWh	+10,0 % při ceně 1500 Kč/MWh
Uhlí	+217,5 Kč za 100 kg	+32,0 % při ceně 680 Kč/100 kg

ETS2 101

JAK SE PROJEVÍ

NA CENĚ FOSILNÍCH PALIV?

JAK SE K ETS2 STAVÍ VLÁDA ČR?

JIŘÍ KOUŽELOUH, VEDOUcí PROGRAMU KLIMA,
ENERGIE A ODPADY, Hnutí DUHA

TRANSPOZICE ETS2 A POLITICKÁ SITUACE

- Vláda po dlouhých debatách předložila novelu ETS zákona, bez ETS2
- ETS2 přidává až v PSP, ale jen monitoring a vykazování emisí, ne vyřazování povolenek (= zpoplatnění)
- PN k vyřazování navrhoval poslanec Král (ODS) - nepodal
- 3. čtení může být 23.10.
- Od 25.7. infringement (s celkem 26 zeměmi, Rakousko má hotovo)

TRANSPOZICE ETS2

A POLITICKÁ SITUACE

- Kvůli ETS2 vláda 17. 7. zarazila i schválení klimatických a energetických strategií
- Problémy (NECP i ETS2)

- Obraná komunikace vlády (moc se nezdrazí, v Bruselu změníme)
- Házení na příští vládu
- Nejistota pro spotřebitele (systém naskočí na poslední chvíli)
- Ohrožení Sociálně-klimatického fondu
- Komplikace s čerpáním ModF a dalších zdrojů

JAK JSOU NA TOM ČESKÉ DOMÁCNOSTI?

JAN KRAJHANZL, ZAKLADATEL
A ŘEDITEL INSTITUTU 2050

Jak jsou na tom české domácnosti?

Reprezentativní data ze studií České klima 2024 a Energetické profily českých domácností

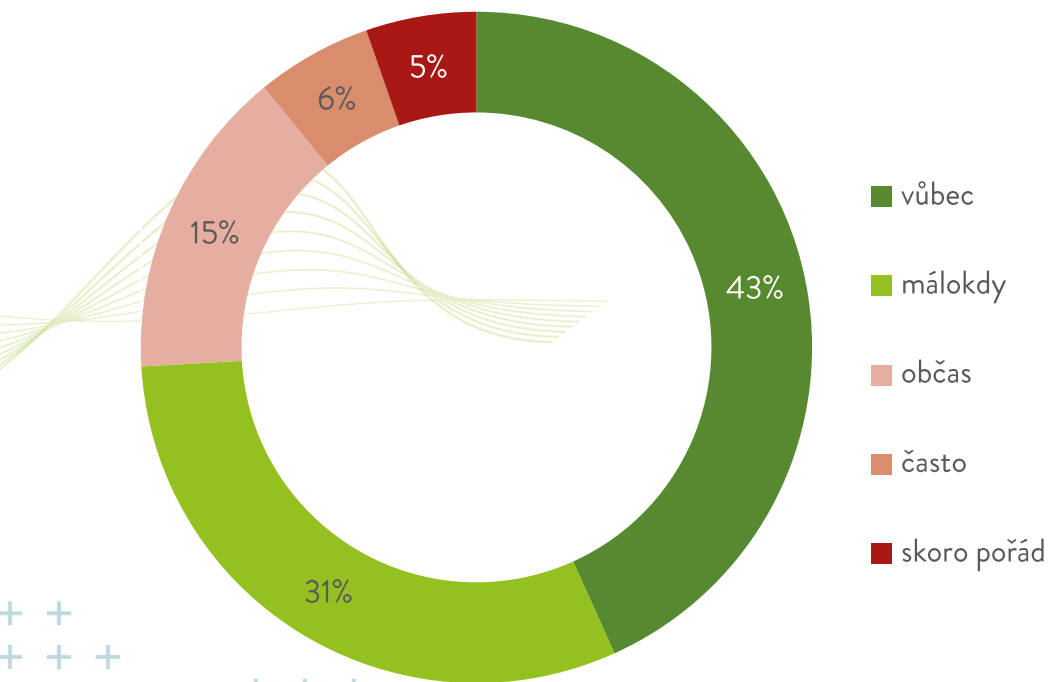
PhDr. Jan Krajhanzl, Ph.D., Mgr. Tomáš Chabada, Ph.D., Mgr. Zdeňka Lechnerová,
Mgr. Renata Svobodová, Mgr. et Mgr. Tomáš Protivínský a další

2050
INSTITUT

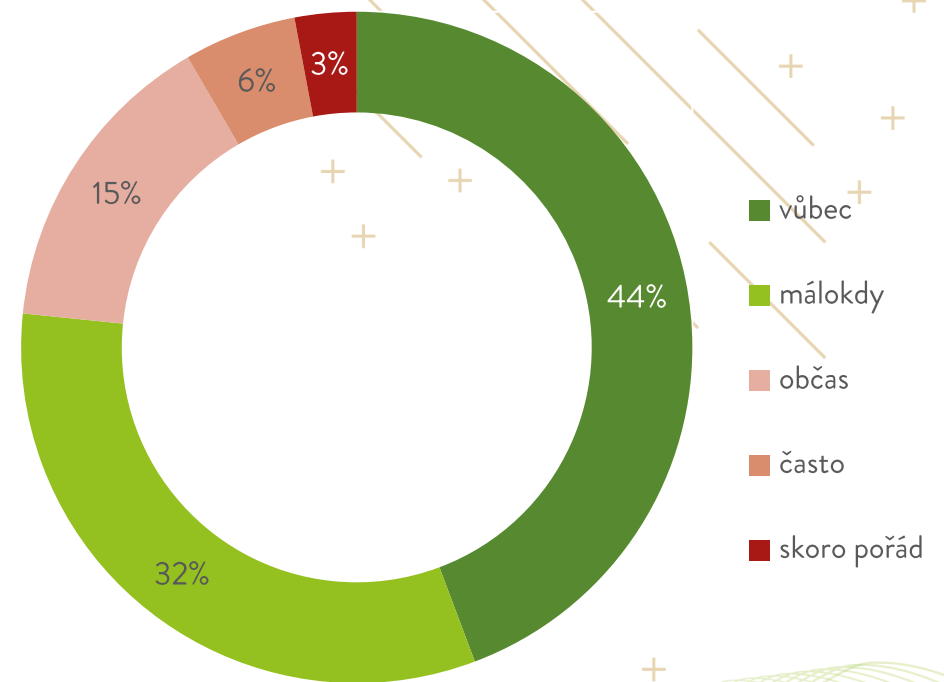
Dopravní chudoba: 1/4 obyvatel má potíže přepravit se tam, kam potřebuje

Jak často nemáte možnost přepravit se někam kvůli základním věcem nebo za přáteli a volnočasovými aktivitami?

Přibližně čtvrtina obyvatel uvádí, že má problém přepravit se do zaměstnání, do školy, na nákupy nebo k lékaři – skoro pořád 5 %, často 6 % a občas 15 %. Další bezmála třetina uvádí, že takové potíže řeší jen málokdy, a více než dvě pětiny obyvatel vůbec. U dopravy za přáteli a volnočasovými aktivitami je situace obyvatel velmi podobná.

Jak často se vám stává, že byste se potřebovali někam přepravit kvůli základním věcem jako je zaměstnání, škola, nákupy a lékař, ale nemáte možnost se tam přepravit?

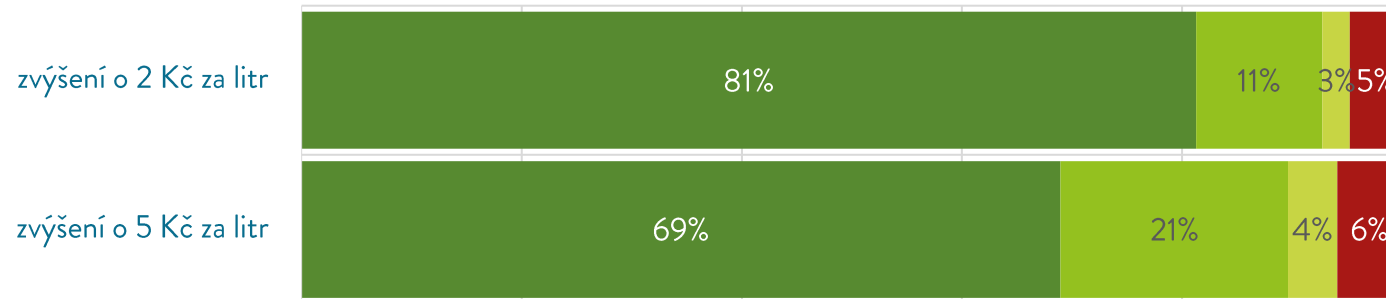
Jak často se vám stává, že byste se potřebovali někam přepravit za přáteli nebo volnočasovými aktivitami, ale nemáte možnost se tam přepravit?

Kolik lidí by dostalo zdražení nafty/benzínu do neřešitelné situace? 5-6 %

Jak by Češi a Češky reagovali, kdyby se cena nafty nebo benzínu zvýšila o 2 Kč nebo o 5 Kč?

Většina obyvatel uvádí, že by případné budoucí zdražení pohonných hmot dokázala zvládnout: konkrétně při zdražení litru nafty/benzínu o 2 Kč by si 81 % dotazovaných podle svých slov připlatilo, 11 % realizovalo část cesty bez auta a 3 % bez auta celou cestu. Zbývá 5 % těch, kteří uvádějí, že by neměly možnost realizovat cestu jinak. V případě zdražení o 5 Kč je podíl těch, kteří by neměli alternativu, 6 %.

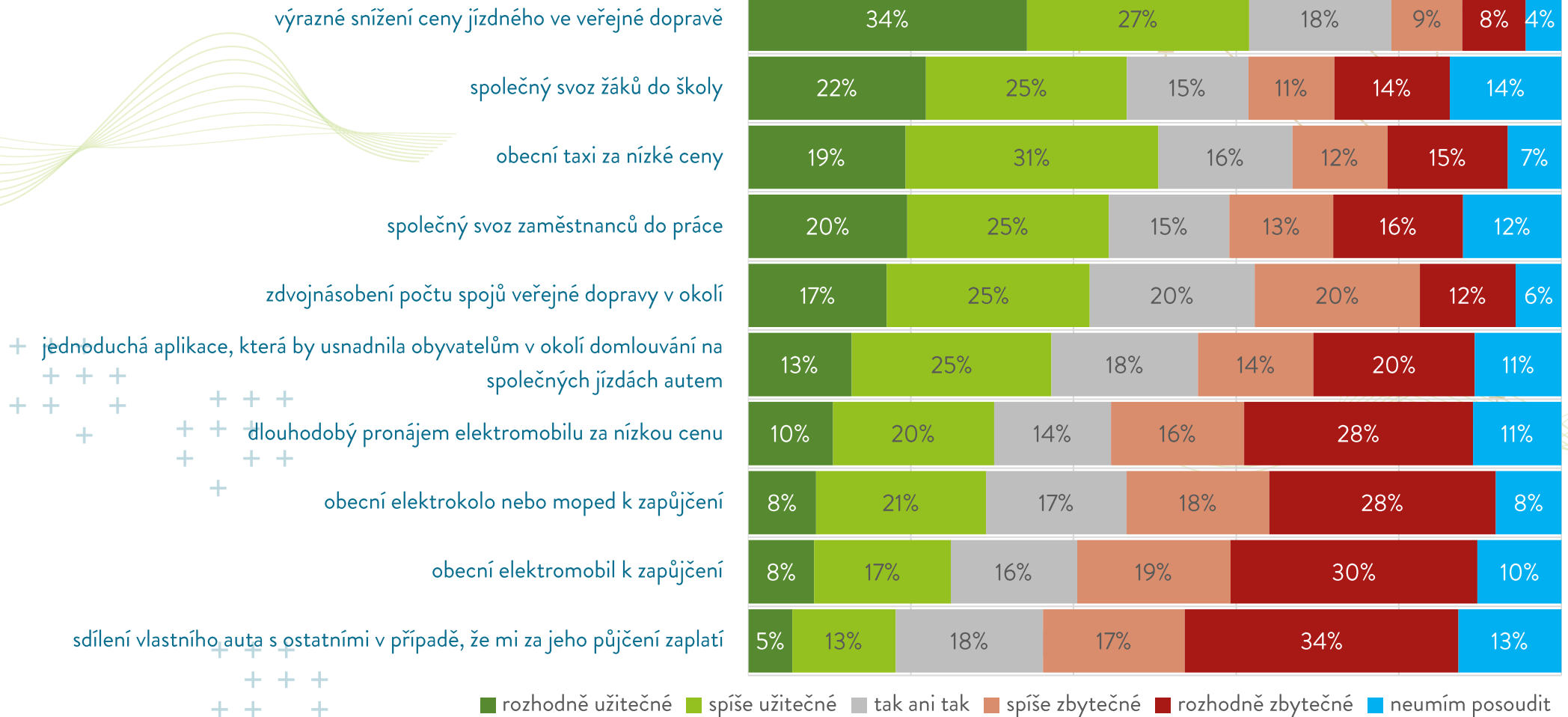
- připlatili si za benzín/naftu
- realizovali část cest veřejnou dopravou, na kole nebo pěšky
- realizovali všechny cesty veřejnou dopravou, na kole nebo pěšky
- takovou cenu benzínu/nafty bychom si nemohli dovolit a zároveň nemůžeme naše cesty realizovat veřejnou dopravou, na kole nebo pěšky

Kdyby se cena nafty/benzínu zvýšila o 2/5 Kč za litr, co byste dělali?

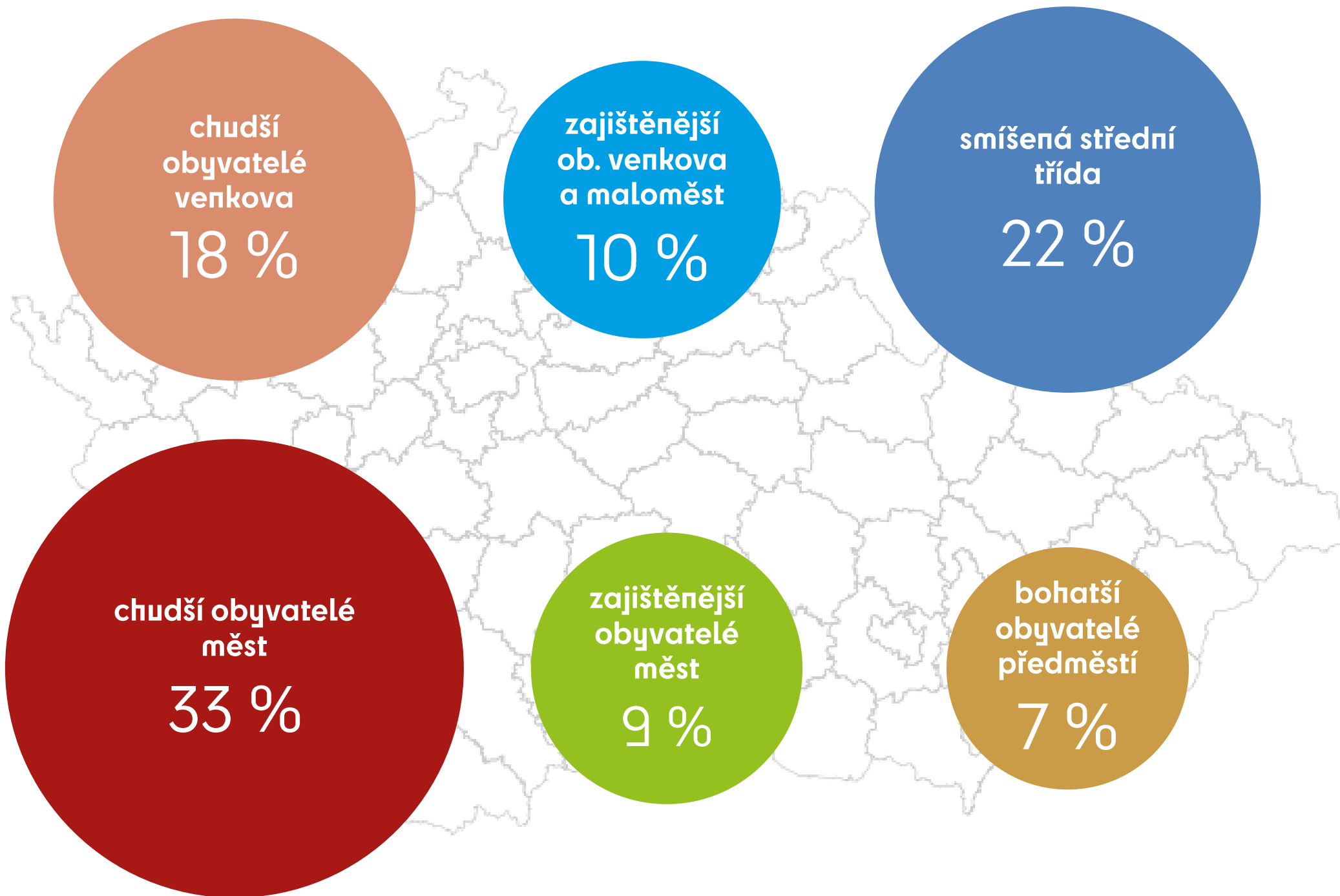
Řešení? Levnější veřejná doprava, obecní taxi a společný svoz

Jaké nové dopravní služby zřízené v okolí bydliště by byly podle občanů užitečné?

Podle obyvatel by bylo užitečné, kdyby bylo v okolí jejich bydliště **sníženo jízdné veřejné dopravy** (61 %), kdyby bylo k dispozici **obecní taxi za nízké ceny** (50 %) nebo zařízen **společný svoz žáků do škol** (47 %) a **pracujících do zaměstnání** (45 %). Část obyvatel by také uvítala zdvojnásobení počtu spojů veřejné dopravy v okolí (42 %) a aplikaci na domlouvání lokálních spolujízd (38 %).

Vnímali byste jako užitečné či zbytečné následující služby, které by byly zřízeny v okolí vašeho bydliště?

Chudší obyvatelé venkova 18 %

venkov 76 %

10 000 Kč **x 50 %**

dřevo 82 % + **uhlí** 39 %

zaměstnanci 45 %

autem středně 13 km

důchodci 33 %

zateplení **38 %**

demokraté **55 %**

Žije převážně v malých sídlech: 62 % v obcích do 1 000 obyvatel, dalších 25 % v obcích mezi 1 000 až 5 000 obyvateli; právě největší podíl této skupiny se považuje za venkovany (76 %). Mají nejnižší průměr příjmů z celé populace (přibližně 19 tisíc Kč na osobu), přibližně 50 % by měla problém zaplatit neočekávaný výdaj kolem 10 000 Kč, bezmála 30 % z nich se považuje za špatně zajištěné až chudé. Významnou část tvoří zaměstnanci/-kyně (45 %) a důchodci/-kyně (33 %); celkem 60 % z nich má vzdělání bez maturity.

Jsou jedinou skupinou, která většinou nežije v zatepleném domě (62 %). Velká většina z nich topí dřívím (82 %) a uhlím (39 %). Více než 20 km denně najezdí 42 % (přibližný průměr 27 km, median 13 km).

Méně než většina ostatních se považují za liberály (20 %) a demokraty (55 %), nejméně ze všech za intelektuály (24 %). Ve sněmovních volbách volili oproti ostatním častěji ANO a méně často středopravicovou Koalici Spolu. V květnu nejvíce z ostatních skupin uvažovali o volbě ANO a SPD, méně naopak ODS, TOP 09, STAN a Pirátů.

Chudší obyvatelé měst 33 %

města 64-86 %

10 000 Kč x **52 %**

teplárny a kotelny 100 %

zaměstnanci **49 %**

autem min. 3 km

důchodci **33 %**

zateplení **78 %**

demokraté **55 %**

Převážně bydlí ve městech nad 20 000 obyvatel (64 %), mají druhý nejnížší příjem na osobu – kolem 20 tisíc Kč. Bezmála polovina z nich jsou zaměstnanci /-kyně (49 %), třetina důchodci/-kyně (33 %); maturitní a vyšší vzdělání má kolem poloviny z nich (51 %). Celkem 52 % by si nemohlo dovolit neočekávaný výdaj vyšší než 10 000 Kč, 25 % se považuje za špatně zajištěné nebo chudé. Mají nejnížší majetek ze všech skupin (menší zastoupení vlastníků nemovitostí, bydlí častěji v podnájmech).

Přibližně 78 % z nich žije v zateplených domech, všichni mají centrální dodávky tepla. Jsou segmentem s nejnížší automobilovou mobilitou, více než 20 km denně najezdí 22 % (v průměru 15 km, median 3 km).

Nejméně ze všech skupin se považují za liberály (19 %), ochránce přírody (53 %) a chataře a chalupáře (29 %), méně také za demokraty (55 %) a nejméně za ekology (29 %). V loňských volbách volili nadprůměrně ANO, méně než ostatní koalici SPOLU. V květnu uvažovali více než ostatní o volbě ANO, méně o volbě ODS, TOP09, STAN, Pirátů. Nejvíce ze všech by se nezúčastnili voleb do sněmovny (41 %).

The background is a solid teal color. It features several decorative elements: white plus signs scattered throughout, white diagonal lines in the top-left and bottom-right corners, and a series of white wavy lines in the bottom-left corner. The logo '2050+' is positioned in the upper-middle section, with 'INSTITUT' written below it.

2050⁺
INSTITUT

PhDr. Jan Krajhanzl, Ph.D.

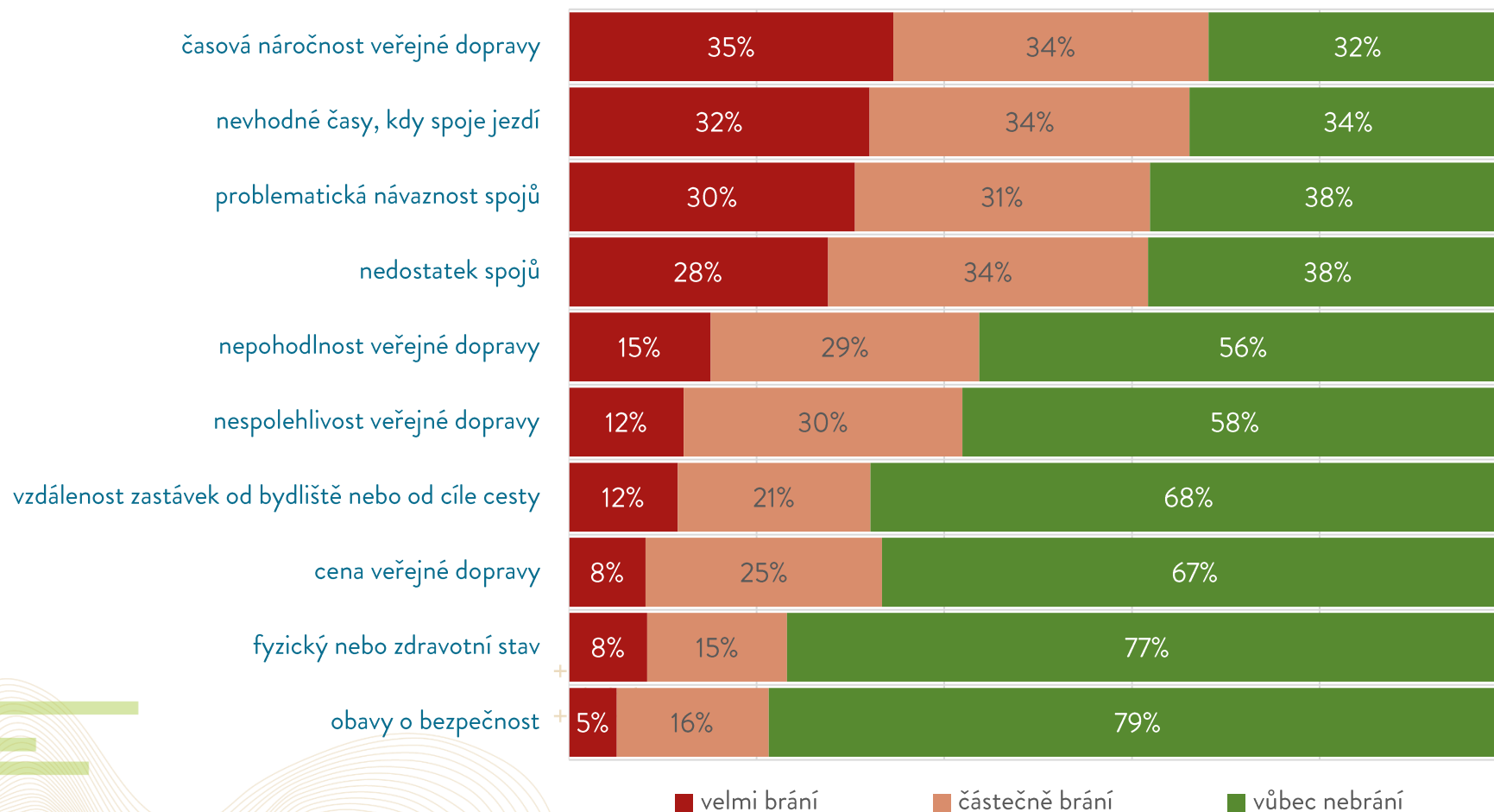
jan.krajhanzl@institut2050.cz

+420 733 456 328

Proč více nejezdit veřejnou dopravu? Kvůli časové náročnosti a potížím se spoji

Co Čechům a Češkám brání více využívat veřejnou dopravu na jejich každodenních cestách?

Největší bariéry, které brání většímu využití veřejné dopravy, je podle především její časová náročnost (69 %), a pak různé potíže se spoji: nevhodné časy, kdy spoje jezdí (66 %), problémy s návazností spojů (61 %) nebo nedostatek spojů (62 %). Pro méně potenciálních cestujících hraje roli nepohodlnost (44 %) nebo nespolehlivost (42 %) veřejné dopravy. Další potíže vnímá ještě méně obyvatel.

Co vám osobně brání více využít veřejnou dopravu pro cesty do zaměstnání, do školy nebo na nákupy?

JAK SE PROLÍNÁ KLIMATICKÁ A SOCIÁLNÍ POLITIKA?

JAN ČERNÝ, ŘEDITEL SOCIÁLNÍCH A VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ, ČLOVĚK V TÍSNI

SOCIÁLNÍ ASPEKT TRANSFORMACE V ČR

Staré sociální zátěže, které nemají původ v klimatických politikách (600t exekucí, rodiny bez úspor, alternativní trh práce)

Pro dobré zvládnutí transformační zátěže je třeba vyztužit rodiny, které žijí na hranici pásma chudoby a koukat se na regionální rozdíly

SKF nebude schopen řešit plošné dopady transformací, je zatím v procesu plánování

Bylo by vhodné sledovat benefity pro různé skupiny ve společnosti a držet vhodný balanc

A close-up photograph of a hand holding a small, light-colored wooden block. The word "FACT" is printed in large, bold, black capital letters on the front face of the block. The background is a soft, out-of-focus blue.

FACT

CO SI DNES ODNĚST?

- ETS2 nevytváří problém, nabízí systémové řešení problémů, které tu už dávno jsou
- Máme (finanční) možnosti a příležitosti zvednout část populace z chudoby a zabránit dalšímu prohloubení klimatické změny
- V tuto chvíli je potřeba jednat a připravit dlouhodobé podpůrné programy, aby celá společnost mohla dekarbonizovat své bydlení a mobilitu

NA CO SE DÁLE PTÁT PŘEDSTAVITELŮ VLÁDY?

Z jakých důvodů vláda neimplementuje kompletní legislativu systému ETS2, ale jenom její jednu část?

Jak ideálně naložit s výnosy z povolenek v rámci systémů ETS1 i ETS2?

Na jaká opatření budou použity finance ze Sociálního klimatického fondu?

Jak podpořit klimatické i sociální strategie v ČR, aby společně posilovaly pozici domácností a neprotiřečily si?

Kdy budou přijaty tři strategické dokumenty ochrany klimatu a modernizace ekonomiky (Národní klimaticko-energetický plán, Státní energetická koncepce a Politika ochrany klimatu)?

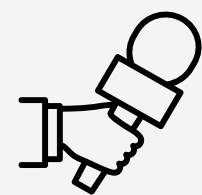

PTEJTE SE NÁS TEĎ I JINDY

FACTSHEET A DALŠÍ MATERIÁLY K DISPOZICI

PROSTOR PRO ROZHOVOR ČI REPORTÁŽ
ZDE V BUDOVĚ

Spolufinancováno
Evropskou unií

AUTOŘI MATERIÁLŮ

- 👤 Rebecka Hengalová, EUROPEUM (rhengalova@europeum.org)
- 👤 Kateřina Kolouchová a Milan Vitek, Fakta o klimatu (katerina.kolouchova@faktaoklimatu.cz, milan.vitek@faktaoklimatu.cz)
- 👤 Jan Krajhanzl, Institut 2050 (jan.krajhanzl@institut2050.cz)
- 👤 Petra Schwarz Koutská, Sound of Science (petra.schwarzova@gmail.com)
- 👤 Miriam Macurová a Marta Janko, Greenpeace (marta.janko@greenpeace.org, miriam.macurova@greenpeace.org)
- 👤 Kristina Zindulková, Asociace pro mezinárodní otázky (kristina.zindulkova@amo.cz)
- 👤 Alžběta Jurcová, Centrum pro dopravu a energetiku (alzbeta.jurcova@cde-org.cz)
- 👤 Jiří Koželouh a Karel Polanecký, Hnutí DUHA (jiri.kozelouh@hnutiduha.cz, karel.polanecky@hnutiduha.cz)
- 👤 Lucie Miklová a Jan Černý, Člověk v tísni (lucie.miklova@peopleinneed.net, jan.cerny@clovekvtisni.cz)

DĚKUJEME ZA POZORNOST!

